

Joan Bover

Entreté, emociona i fa pensar. ¿Què més podríem demanar a una pel·lícula? Res. Amb aquests tres objectius, si s'acomplexen, ja n'hi ha més que prou. Per tant, jo no tenc, a priori, cap problema per considerar que tant *Mar adentro* com *Fahrenheit 9/11* entren dins la categoria de "pel·lícula perfecta". ¿Vol dir això que no en podem discutir les solucions estètiques, estilístiques o estructurals? És clar que sí, però el que em sembla mal de debatre és que la forma que han adoptat funciona i que els seus recursos són efectius. Particularment, vaig trobar més original *El senyor Ibrahim i les flors de l'Alcorà* i em va tocar més el coret *Te doy mis ojos*. No tenc cap problema a dir que *Mar adentro* no és la pel·lícula de la meua vida, però això no li lleva uns mèrits més que evidents.

Alerta, no parl de comercialitat. Parl d'arribar a un públic ample (que potser no és el d'*El senyor dels anells*, però sí el de *Titànic*), i allora d'augmentar-lo, d'o-brir-s'hi, fins i tot de canviar-lo, ni que sigui temporalment. És cert que *Fahrenheit 9/11* no superarà la recaptació d'*Spiderman 2*, però també ho és que l'haurà vista més gent que no els abonats al Renoir. Encara més: aquestes pel·lícules no només hauran atret més espectadors a la taquilla, sinó que aconseguiran fer una petita incursió dins les seves consciències.

Hauríem d'anar molt alerta a l'hora de qualificar qualsevol de les dues pel·lícules de *tramposa* o *maniquea*. Una cosa és que hagin hagut de simplificar o retallar una part del seu discurs i l'altra és que siguin superficials. Michael Moore va haver de prescindir de la figura de Tony Blair i de totes les connexions temàtiques que això comportava perquè li quedava una pel·lícula massa llarga.

Amenábar ha eliminat personatges dels seu relat, n'ha condensat diversos en un de sol i ha reduït al mínim, sense prescindir-ne, els aspectes negatius del seu protagonista. Si ens hi fixam, només hi ha tres moments (força breus) en els quals podem observar els trets més foscos del Sampedro cinematogràfic: la crueltat (exercida durant la primera visita de na Rosa), la desesperació (en sentir la caiguda per les escales de na Julia) i la ira (a la darrera conversa amb el seu germà). ¿Això fa que el personatge quedi po-

brament dibuixat? Anem a pams: jo crec que és innegable que en alguns aspectes té llacunes, però també és cert que no hi ha pel·lícula (ni llibre, ni documental, ni obra teatral) que pugui abastar cap tema en tota la seva complexitat. Qualcú ha trobat a faltar un retrat psicològic més profund. Cert. Però el que de veres interessa a Amenábar i el seu co-guionista habitual, Mateo Gil, no és tant la part psicològica com la temàtica. Si tenim en compte que el tema de la pel·lícula no és, com pot parèixer en un principi, l'eutanàsia sinó la defensa de la llibertat individual, em sembla innegable concloure que està molt ben tractat.

Tant Moore com Amenábar tenen ben clar que, per escampar les seves idees, necessiten fer un cinema atractiu. Mentre muntava *Fahrenheit 9/11*, Moore es plantejava constantment que havia d'esser entretenguda, perquè la veurien els nord-americans un divendres vespre amb un paquet de crispetes a la mà. ¿Què els va donar? Espectacle. La utilització gairebé hitchcockiana dels set minuts en què Bush no va reaccionar després del primer atac és intel·ligentíssima. Usa amb un sentit dramàtic evident la imatge de l'ultrapatriòtica mare del soldat penjant la bandera. El muntatge dels congressistes i senadors rebutjant allistar els seus fills és tan hilarant com incisiu. I finalment, els seus comentaris en off són còmicament devastadors. Amenábar, per la

seua banda, no escatima seqüències basades en el muntatge, vistoses preses aèries o la utilització dramàtica de la cançó "Negrasombra" per arribar al màxim d'efectivitat. ¿Els resultats? *Fahrenheit 9/11* s'estrena a més de vuit-centes sales dels Estats Units, guanya la Palma d'Or de Cannes i provoca que l'informe de la comissió sobre l'11 de setembre estigui en el cinquè lloc de les llistes dels llibres més venuts. *Mar adentro* se'n duu dos premis a Venècia, reobre el debat social sobre el dret a morir, foragita *El rey Arturo* de les taquilles... Com deia al principi, ¿què més podríem demanar?

Sí, és cert: ni l'espanyol ni el nord-americà poden tirar la primera pedra. Fan espectacle i ho saben perfectament. No hi poden renunciar. I sincerament, crec que no hi volen renunciar. Per això Moore continua exercint el seu *glamour* particular, fet de gorra de beisbol i esportives: és el seu uniforme de superheroï. Per això, perquè se sap part de l'*star-system*, exigeix limusines i suites en els hotels més cars. Per això també, Amenábar confessa públicament la seva homosexualitat la mateixa setmana de l'estrena de la seva pel·lícula. Ho fa a tota portada, acceptant fer de model de moda com si fos una ministra qualsevol. Així que, si em permeteu, canviaré el títol d'aquest article. En realitat, veig que no he estat parlant de la pel·lícula perfecta, sinó de l'Espectacle Perfecte. ■

